

Sport Psychology

Shahid Beheshti University

Biquarterly Journal of Sport Psychology

Spring & Summer 2022/ Vol. 7/ No. 1/ Pages 81-92

A Qualitative Paradigm for Student Sports Development in Dynamic School Plans in Elementary Schools

Maesome Amozadeh¹, Farideh Sharififar^{2*}, Reza Nikbakhsh³, Hamid Tabatabaei²

1. Ph.D. Student, Department of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

3. Associate Professor, Department of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Received: 23/06/2021 Revised: 01/01/2022 Accepted: 27/04/2022

Abstract

Purpose: The aim of this research is to provide a qualitative paradigm for student sports development within dynamic school plans in elementary schools.

Methods: This qualitative study utilized a thematic analysis approach. The statistical population included senior managers from the Ministry of Sports and Youth, as well as senior managers from the National Olympic and Paralympic Committee, totaling 9 individuals. Sampling continued until theoretical saturation was achieved. Data was collected through semi-structured interviews, and MAXQUDA software was used for data analysis and code designation.

Results: Following selective coding interviews, axial codes and open codes were extracted to present a qualitative research paradigm. The results indicated that the qualitative paradigm for student sports development in dynamic school plans consisted of four themes (hardware factors, cultural factors, managerial factors, and extraneous factors), 12 secondary concepts, and 75 primary concepts.

Conclusion: It is recommended that the Physical Education and Health Department of the Ministry of Education focus on developing these four dimensions when implementing dynamic school plans.

Keywords: Cultural Factors, Hardware Factors, Extraneous Factors, Dynamic School, Student Sports.

* Corresponding author: Farideh Sharififar, Tell: 09379978111, Email: f_sharififar@hotmail.com

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication Under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

روانشناسی ورزش

دانشگاه شهید بهشتی

دو فصلنامه روان‌شناسی ورزش

بهار و تابستان ۱۴۰۱، دوره ۷، شماره ۱، صفحه‌های ۸۱-۹۲

ارائه پارادایم کیفی توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور

معصومه عموزاده^۱، فریده شریفی فر^{۲*}، رضا نیک بخش^۳، حمید طباطبائی^۲

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

۲. استادیار دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

۳. دانشیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۰۱ اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۱۲ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۰۷

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر ارائه پارادایم کیفی توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور بود. **روش‌ها:** تحقیق حاضر یک پژوهش کیفی بود که از رویکرد تحلیل تماتیک استفاده شد جامعه آماری این تحقیق را مدیران ارشد وزارت ورزش و جوانان، مدیران ارشد کمیته ملی المپیک و پارالمپیک تشکیل دادند که تعداد آن‌ها ۹ نفر می‌باشد و روش نمونه‌گیری به صورت گلوله برفی و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در این تحقیق از مصاحبه نیمه ساخت‌یافته برای گردآوری داده‌ها استفاده می‌شود. جهت تجزیه تحلیل داده‌ها از نرم افزار MAXQUDA استفاده می‌شود و کدهای تعیین شده از طریق این نرم افزار تجزیه تحلیل می‌شود.

نتایج: پس از انجام مصاحبه کدگذاری انتخابی، محوری و کدهای باز استخراج و سپس پارادایم کیفی تحقیق ارائه شد. نتایج نشان داد که پارادایم کیفی توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا شامل ۴ مقوله (عوامل سخت افزاری، فرهنگ سازی، عوامل مدیریتی و عوامل فراسازمانی)، ۱۲ مفهوم ثانویه و ۷۵ مفهوم اولیه تشکیل شد و پارادایم کیفی تحقیق ارائه شد. **نتیجه گیری:** پیشنهاد می‌شود معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش بر توسعه این چهار بُعد در اجرای طرح مدرسه پویا تاکید ورزد.

واژه‌های کلیدی: عوامل فرهنگی، عوامل سخت افزاری، عوامل فراسازمانی، مدرسه پویا، ورزش دانش آموزی

مقدمه

فعالیت‌بدنی منظم اثرات مثبت شناخته شده‌ای در پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیر واگیر مانند بیماری‌های قلبی عروقی، سرطان، دیابت و افسردگی دارد. سازمان جهانی بهداشت توصیه می‌کند که کودکان و نوجوانان ۵ تا ۱۷ ساله حداقل به طور متوسط ۶۰ دقیقه در روز در طول هفته با شدت متوسط تا شدید، عمدتاً هوازی، فعالیت‌بدنی شرکت کنند (۱). اذعان شده است نوجوانان مدرسه‌ای، ۸۱ درصد از نوجوانان ۱۱ تا ۱۷ ساله فعالیت‌بدنی کمتری دارند (۲). بر اساس گزارش بخش بهداشت سازمان ملل در سال ۲۰۱۱ جهان نیازمند سیاست‌های جهانی، ملی و منطقه‌ای در راستای ارتقای فعالیت‌بدنی و جلوگیری از بیماری‌ها است. بر اساس گزارش‌های مبنی بر عدم فعالیت‌بدنی در گروه‌های جوان و نوجوان، پیش‌بینی می‌شود آن‌ها نسبت به والدین‌شان عمر کوتاه‌تری داشته باشند (۳).

کودکان و نوجوانان بیش از دیگر گروه‌های سنی به فعالیت‌بدنی کافی نیاز دارند تا بتوانند به رشد جسمی و تکامل ذهنی کافی برسند. بسیاری از عادت‌های سالم و یا ناسالم در این دوران شکل می‌گیرند و به دوره‌های بعدی زندگی نیز تسری می‌یابند (۴). داشتن فعالیت‌بدنی در دوره نخست زندگی می‌تواند ضمن داشتن تأثیرات مثبت فراوان برای افراد، در آینده نیز عادت‌پذیری و مشارکت آنان را در فعالیت‌بدنی و ورزش تا حدودی تضمین کند (۵).

بسیاری از کشورها، مانند نیوزیلند، انگلستان و استرالیا، دستورالعمل‌هایی را برای حمایت از اجرای یک مدل مدرسه فعال^۲ ارائه داده‌اند. چارچوب مفهومی برنامه جامع فعالیت‌بدنی در مدرسه^۳ که اخیراً منتشر شده است، می‌تواند برای کمک به تحقیقات در مورد رویکردهای مدرسه محور برای ارتقاء فعالیت‌بدنی استفاده شود. برنامه جامع فعالیت‌بدنی در مدرسه ارتباط متقابل بین یک فرد و محیط او را توصیه می‌کند تا اذعان کند که هر کودک مدرسه‌ای با سطوح متعددی از تأثیرات اجتماعی، فرهنگی، نگرشی تحت احاطه رفتارهای فعالیت‌بدنی در مدرسه است (۷). بنابراین ورزش مدارس و برنامه‌های تربیت‌بدنی بخش مهمی از رویکرد جامع برای این حمایت است (۶). آموزش تربیت‌بدنی به عنوان یک صلاحیت مشترک بین رشته‌ای در برنامه‌های

درسی، فرصت (تعمیق) به کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های واقعی زندگی و راهکارهای مقابله با چالش‌های آن را فراهم می‌آورد و در جهت نیل به سلامت (همه جانبه) که همانا یکی از دغدغه‌های اصلی جامعه است، هم راستا می‌شود. با همه تلاش‌های صورت گرفته متأسفانه هنوز هم تقویت ذهنی و هوشی دانش‌آموزان بیش از سواد حرکتی آنها (مخصوصاً در دوره ابتدایی) توجه می‌شود؛ در صورتی که فقر حرکتی (بویژه در کودکان) موجب کاهش رشد جسمانی و در نتیجه افسردگی و تنش می‌شود. اگر برنامه‌ی خوبی طراحی شود و به شکل صحیح در ساعت درس تربیت‌بدنی تدریس گردد. مسلماً سهم مهمی را در رشد همه جانبه‌ی کودکان خواهد داشت. یک برنامه‌ی مناسب تربیت‌بدنی ریشه در نیازها، علایق و سطح رشد کودکان دارد. شاید رشد همه جانبه یا کامل برای افراد عادی معنای چندانی نداشته باشد، ولی کسانی که با علم رشد کودک آشنا هستند و افرادی که از تعلیم و تربیت شناخت دارند، هنگام حضور در کلاس این واقعیت را درک خواهد کرد.

تربیت‌بدنی در مدارس چهار رکن دارد: ۱. برنامه، ۲. مخاطب، ۳. معلم و ۴. امکانات و تجهیزات. اگر سیر این ارکان را در نظر بگیریم، می‌توان نتیجه آن را به درس تربیت‌بدنی منتقل کنیم. یقیناً این تلقی به دلایل گوناگونی وابسته است و شناخت عوامل آن از اهم مقولاتی است که مربی ورزشی و در نگاهی کلی تر مدیریت آموزشی، ضرورتاً باید از کم و کیف آن آگاه باشد و اهداف و برنامه‌ها را بر اساس آن شناخت تدوین و تنظیم کند. در راستای اهمیت فعالیت‌بدنی در مدارس تحقیقات مختلفی در کشورهای مختلف انجام شده است. آدبوسوی^۴ و همکاران (۹) یک مطالعه کیفی، با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، برای بررسی دیدگاه‌ها و تجربیات ۲۱ تصمیم‌گیرنده که مسئول برنامه‌ریزی برنامه درسی تربیت‌بدنی و سلامت در مدارس متوسطه در نیجریه بودند، انجام شد. هشت موضوع شناسایی و مورد بررسی قرار گرفت. موانع عبارت بودند از: (۱) ویژگی‌های دانش‌آموزان، (۲) اعتراض والدین، (۳) اولویت نداشتن فعالیت‌بدنی، (۴) منابع ناکافی، و (۵) چالش با ابتکارات مدارس. تسهیل‌کننده‌ها نیز (۱) علائق دانش‌آموزان، (۲) آگاهی دانش‌آموزان از مزایا، و (۳) ابتکارات مدارس بودند.

فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان به اجرا درآمده است و با تاکید بر سه اصل کیفیت بخشی به درس تربیت بدنی و فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی، ایجاد فرصت برای فعالیت بدنی و نهادینه کردن سبک زندگی فعال در طول عمر از طریق استفاده از تمامی فضاهای مدرسه برای تمام دانش‌آموزان تجربیات خوبی را قبل، حین و بعد از مدرسه فراهم می‌آورد. براساس دستوالعمل مدرسه پویا در سال ۱۳۹۳، مدرسه پویا تجربیات فراوانی از فعالیت بدنی و ورزشی برای تمام دانش‌آموزان در زمان‌های قبل از ساعات مدرسه، ساعات مدرسه و حتی زمان‌های بعد از پایان مدرسه را فراهم می‌کند. با هدف فراهم نمودن ۶۰ دقیقه فعالیت بدنی در روز، ایجاد ساعت تربیت بدنی با کیفیت و نمود فرهنگ فعال بودن برای همه برنامه ریزی می‌شود. برای اینکه دانش‌آموزان ۶۰ دقیقه در روز فعال باشند، همه دانش‌آموزان شانس فعالیت بدنی برای ۶۰ دقیقه را داشته باشند، در حین فعالیت بدنی شاد و با علاقه آن را انجام دهند تا تجربه خوبی از فعالیت بدنی داشته باشند. آن‌ها باید اجازه داشته باشند از تجهیزات و فضاهای ورزشی مدرسه در ساعات غیر مدرسه نیز استفاده کنند و همینطور دانش‌آموزان حق داشته باشند بخشی از برنامه فعالیت بدنی خود را انتخاب کنند و در ضمن فعالیت بدنی در نظر گرفته شده منطبق با نیاز سنی آن‌ها باشد. اما به نظر می‌رسد علیرغم تمام مزایایی که این طرح دارد با توجه به نوپا بودن آن در مدارس و هم‌چنین کامل نبودن تجهیزات و امکانات برخی از مدارس برای اجرای این طرح و علاوه بر این گاه‌آ عدم آشنایی برخی از مدیران مدارس و دبیران تربیت بدنی با فلسفه و چشم‌انداز این طرح به نظر می‌رسد برای اجرای مطلوب این طرح برخی چالش‌ها و مشکلات هم‌چنان وجود دارد که مستلزم بررسی از دیدگاه مدیران مدارس، دبیران تربیت بدنی و هم‌چنین دانش‌آموزان می‌باشد، بنابراین پژوهش حاضر با در نظر گرفتن مطالب بیان شده در پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سوال است که مولفه‌های توسعه ورزش دانش‌آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور چیستند؟

چابنا^۵ و همکاران (۱۰) با بررسی موانع و تسهیل‌سازی فعالیت بدنی در بین دانش‌آموزان کشور قطر نشان داد که امکانات ورزشی و فضاهای سبز به افزایش فعالیت بدنی در بین دانش‌آموزان در قطر کمک می‌کند. مداخلات بهداشت عمومی باید بر بهبود ادراک و دانش مربوط به فعالیت بدنی در بین دانش‌آموزان متمرکز شود تا مشارکت فعالیت بدنی را بیشتر افزایش دهد. پانیگائو^۶ و همکاران (۱۱) نشان دادند که مدارس پویا و فعالیت بدنی می‌تواند در افزایش دقت و توجه دانش‌آموزان در انجام فعالیت بدنی موثر واقع شود. جانگ^۷ و همکاران (۱۲) از تئوری خودتعیینی برای توسعه و آزمایش یک مداخله فعالیت بدنی به نام پروژه اسمارت با استفاده از یک رویکرد مشارکتی یکپارچه استفاده نمودند. به عنوان یک مداخله آزمایشی فعالیت بدنی، پروژه اسمارت یک بازی آموزشی آنلاین است که در آن دانش‌آموزان در یک سفر مجازی در سراسر ایالات متحده حرکت می‌کنند. فعالیت بدنی کل کلاس، دانش‌آموزان را به سفرشان سوق می‌دهد، جایی که ماژول‌های مبتنی بر استاندارد برای دستیابی به علم، فناوری، مهندسی، و ریاضی و پیامدهای یادگیری اجتماعی-عاطفی در حالی که درک اهمیت رفتارهای سلامتی و فرصت‌هایی برای درگیر شدن عادتاً در تصمیم‌گیری سالم با حمایت همسالان خود به دست می‌آورند. باولز^۸ و همکاران (۷) نشان دادند تجربیات مثبت حاصل از اجرای مدارس پویا منجر به بهبود فعالیت بدنی دانش‌آموزان می‌شود و سه عامل فعال‌سازی، نوآوری و همکاری در اجرای مطلوب طرح مدارس پویا می‌توانند از مهم‌ترین عوامل موثر باشند. سلجبتون^۹ و همکاران (۱۳) نشان دادند پس از اجرای طرح مدرسه پویا دانش‌آموزان آمادگی با ظرفیت‌های پایین به صورت معناداری میزان آمادگی‌شان افزایش یافت. از سوی دیگر، یکی از طرح‌های مهمی که در حوزه تربیت بدنی و سلامت در آموزش و پرورش در چند سال گذشته اجرا شده است، طرح مدارس پویا است که با هدف توسعه مهارت‌های بنیادین ورزشی در دانش‌آموزان کشور، توسعه آمادگی جسمانی دانش‌آموزان، فرهنگ‌سازی زندگی فعال و ارتقا نگرش دانش‌آموزان به فعالیت‌های ورزشی، استفاده از تمام فضای مدرسه جهت انجام فعالیت بدنی، شاداب‌سازی مدارس و ارتقا سرانه

روش‌شناسی پژوهش

طرح پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع مطالعات کیفی می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز آن از مدیران ارشد وزارت ورزش و جوانان، مدیران ارشد کمیته ملی المپیک و پارالمپیک جمع‌آوری شد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق را مدیران ارشد وزارت ورزش و جوانان، مدیران ارشد کمیته ملی المپیک و پارالمپیک تشکیل دادند که تعداد آن‌ها ۹ نفر می‌باشد و روش نمونه‌گیری به صورت گلوله برفی و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت.

ابزار اندازه‌گیری

در این تحقیق از مصاحبه نیمه ساخت‌یافته برای گردآوری داده‌ها استفاده شد.

روش اجرای پژوهش

در بخش کیفی از رویکرد تحلیل تماتیک استفاده شد که در قالب مصاحبه و تحلیل محتوایی و ساختاری مصاحبه‌ها انجام شد. در این پژوهش از روش‌شناسی نظریه داده بنیاد، به منظور تحلیل داده‌ها استفاده شد چرا که اعتقاد بر آن است که نظریه داده بنیاد به دلیل مفهوم‌سازی‌هایی که از الگوهای اجتماعی دارد، فراتر از همه روش‌های تشریحی است. بطور کلی رویکرد ظاهر شونده در روش‌شناسی داده بنیاد، با گذر از سه گام اصلی کدگذاری حاصل می‌شود. بر اساس این رویکرد سه گام اصلی کدگذاری عبارتند از:

جدول ۱. یافته‌های کدگذاری محوری و انتخابی عوامل فراسازمانی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
عوامل فراسازمانی	همکاری بین‌سازمانی	حمایت پشتیبانان طرح مدرسه پویا
		حمایت‌های اولیا
		هماهنگی بین سازمان‌های مربوطه
	همکاری برون‌سازمانی	برطرف کردن موانع حقوقی
		حمایت خیرین
		حمایت رسانه‌ها
		حمایت‌های فراسازمانی
		بکارگیری پیام‌نکار برای اجرای طرح
		حمایت‌های برون‌سازمانی

کدگذاری باز؛ کدگذاری انتخابی (گام اول و دوم را کدگذاری حقیقی می‌نامند)؛ کدگذاری نظری در کدگذاری باز، داده‌ها شکسته می‌شوند، سپس به لحاظ مفهومی گروه‌بندی می‌گردند و مقوله‌ها و ویژگی‌های آنها تولید می‌شود. با توجه به روش نمونه‌گیری به صورت گلوله برفی، مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت.

تحلیل آماری

برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. به بیان دیگر از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی، و محاسبه شاخص‌های پراکندگی و مرکزی و جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزار MAXQUDA استفاده شد.

یافته‌ها

جدول یک نتایج کدگذاری محوری و انتخابی عوامل فراسازمانی پیش‌ران‌های توسعه ورزش دانش‌آموزی در طرح مدرسه پویا را نشان می‌دهد. بر این اساس، مفاهیمی نظیر حمایت پشتیبانان طرح مدرسه پویا، هماهنگی بین سازمان‌های مربوطه، برطرف کردن موانع حقوقی، حمایت خیرین، حمایت‌های فراسازمانی، بکارگیری پیام‌نکار برای اجرای طرح و حمایت‌های برون‌سازمانی اقتباس شد. براساس مفاهیم استخراج شده چنین به نظر می‌رسد که دو کد محوری همکاری بین‌بخشی و همکاری برون‌سازمانی می‌توانند در دسته‌بندی عوامل فراسازمانی به عنوان کدهای اساسی پذیرفته شوند.

براساس مفاهیم استخراج شده چنین به نظر می‌رسد که سه کد محوری سازماندهی و ارزشیابی، توانمندسازی منابع

جدول دو نتایج کدگذاری محوری و انتخابی عوامل سازمانی پیش‌ران‌های توسعه ورزش دانش‌آموزی را نشان می‌دهد.

انسانی، برنامه‌ریزی، بودجه می‌توانند در دسته‌بندی عوامل مدیریتی به عنوان کدهای اساسی پذیرفته شوند.

جدول ۲. یافته‌های کدگذاری محوری و انتخابی عوامل سازمانی

کد انتخابی	کد محوری	کدباز
عوامل مدیریتی	سازماندهی و ارزشیابی	نظارت مسئولان بر اجرای فعالیت های ورزشی
		همکاری اولیا با کادر مدرسه و به طور ویژه با معلم تربیت بدنی
		هماهنگی بین مدیر و معلم تربیت بدنی
		نظارت مسئولین بر اجرای فعالیت های ورزش
	توانمندسازی منابع انسانی	برگزاری مسابقات ورزشی
		استعدادیابی
		همکاری مدیران مدارس
	ریزی برنامه	بروز بودن معلمان تربیت بدنی
		مربیان ماهر
	بودجه	مربیان متخصص
		داشتن تقویم اجرایی سالیانه ورزشی
		تامین هزینه مالی در مدارس
		آگاهی از قوانین مالی
		تامین منابع مالی

برگزاری مسابقات ورزشی، استعدادیابی، بروز بودن معلمان تربیت بدنی، داشتن تقویم اجرایی سالیانه ورزشی، تامین هزینه مالی در مدارس، آگاهی از قوانین مالی اقتباس شد. براساس مفاهیم استخراج شده چنین به نظر می‌رسد که سه کد محوری سازماندهی و ارزشیابی، توانمندسازی منابع انسانی، برنامه‌ریزی، بودجه می‌توانند در دسته‌بندی عوامل مدیریتی به عنوان کدهای اساسی پذیرفته شوند.

جدول سه نتایج کدگذاری محوری و انتخابی عوامل سخت افزاری پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی را نشان می‌دهد. بر این اساس، مفاهیمی نظیر نظارت مسئولان بر اجرای فعالیت های ورزشی، همکاری اولیا با کادر مدرسه و به طور ویژه با معلم تربیت بدنی، هماهنگی بین مدیر و معلم تربیت بدنی، نظارت مسئولین بر اجرای فعالیت های ورزشی، همکاری سایر عوامل مدرسه در برگزاری طرح مدارس پویا،

جدول ۳. یافته‌های کدگذاری محوری و انتخابی عوامل سخت افزاری

کد انتخابی	کد محوری	کدباز
عوامل سخت افزاری	توسعه فضای ورزشی	داشتن فضای کافی در مدرسه
		امکانات ورزشی مناسب
	استاندارسازی	مناسب بودن امکانات فیزیکی مدرسه
		استانداردسازی تجهیزات ورزشی تخصصی
		استفاده از نظرات کارشناسی برای انتخاب و اجرای سازه ها در ساخت و تجهیز ایمن سازی فضای مدرسه
	توسازی و تجهیز	داشتن تجهیزات ورزشی استاندارد
		مدیریت و نوسازی اماکن ورزشی
		تامین امکانات مورد نیاز
		ایجاد زیرساخت و تجهیزات مناسب برای اجرای طرح مدرسه پویا
		شاداب سازی فضای مدرسه

مناسب جهت ساماندهی فعالیت های دانش آموزان در زنگ های تفریح، ایجاد نشاط و انگیزه، امید به زندگی، توجیه اولیا برای موثر بودن ورزش در مدارس، ارتقا سواد حرکتی، افزایش آمادگی جسمانی، جلوگیری از افزایش وزن دانش

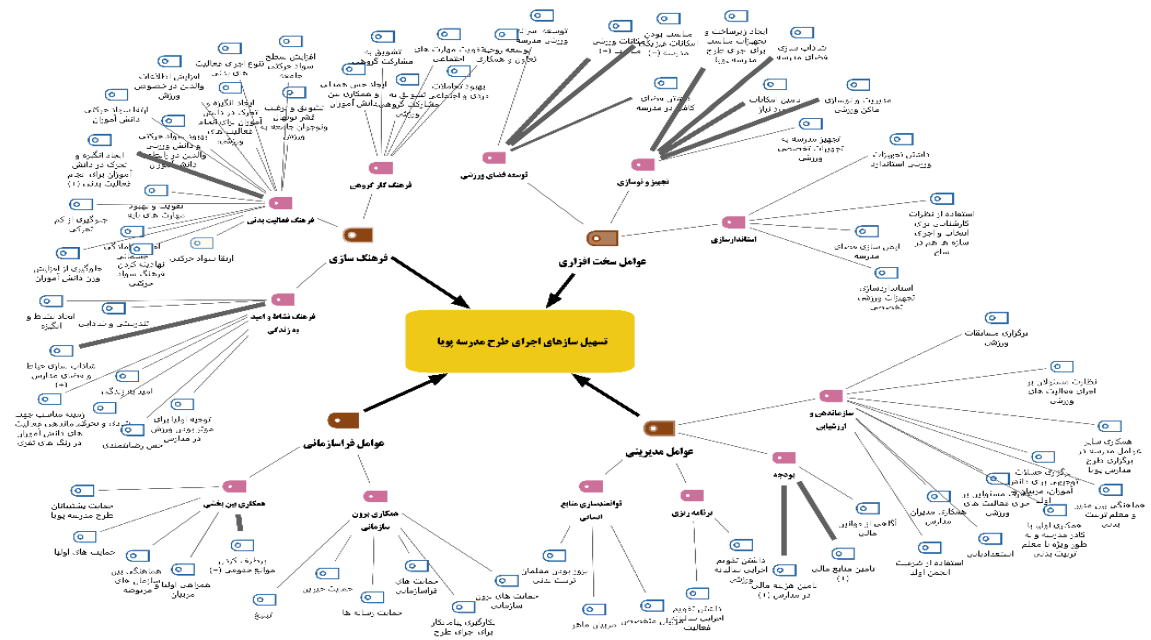
جدول چهار و شکل ۱ نتایج کدگذاری محوری و انتخابی عوامل فرهنگ سازی پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا را نشان می‌دهد. بر این اساس، مفاهیمی نظیر شاداب سازی حیاط و فضای مدارس، زمینه

براساس مفاهیم استخراج شده چنین به نظر می‌رسد که سه کد محوری فرهنگ نشاط و امید به زندگی، فرهنگ فعالیت بدن و فرهنگ کار گروهی می‌توانند در دسته‌بندی عوامل فرهنگ سازی به عنوان کدهای اساسی پذیرفته شوند.

آموزان، نهادینه کردن فرهنگ سواد حرکتی، تقویت و بهبود مهارت های پایه، توسعه روحیه تعاون و همکاری، تقویت مهارت های اجتماعی، ایجاد حس همدلی و همکاری بین دانش آموزان و تشویق به مشارکت گروهی اقتباس شد.

جدول ۴. یافته‌های کدگذاری محوری و انتخابی فرهنگ سازی پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
فرهنگ نشاط و امید به زندگی	فرهنگ	شاداب سازی حیاط و فضای مدارس
		زمینه مناسب جهت ساماندهی فعالیت های دانش آموزان در زنگ های تفریح
		ایجاد نشاط و انگیزه
فرهنگ فعالیت بدنی	فعالیت	حس رضایتمندی و امید به زندگی
		توجه اولیا برای موثر بودن ورزش در مدارس
		ارتقا سواد حرکتی و افزایش آمادگی جسمانی
		جلوگیری از افزایش وزن دانش آموزان
		جلوگیری از کم تحرکی
		تقویت و بهبود مهارت های پایه
		تنوع اجرای فعالیت های بدنی
		ایجاد انگیزه و تحرک در دانش آموزان برای انجام فعالیت بدنی
		بهبود سواد حرکتی و دانش ورزشی والدین در رابطه با دانش آموزان
		افزایش اطلاعات والدین در خصوص ورزش
فرهنگ کار گروهی	گروهی	تشویق و ترغیب قشر نونهال ونوجوان جامعه به ورزش
		ایجاد انگیزه و تحرک در دانش آموزان برای انجام فعالیت های ورزشی
		توسعه روحیه تعاون و همکاری و تقویت مهارت های اجتماعی
		ایجاد حس همدلی و همکاری بین دانش آموزان
		تشویق به مشارکت گروهی
		بهبود تعاملات فردی و اجتماعی

شکل ۱. مدل نهایی تحقیق

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر ارائه پارادایم کیفی پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور بود. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد عوامل فراسازمانی از پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور است. در این راستا، آدبوسوی و همکاران (۹) نشان دادند که ابتکارات مدارس به عنوان یکی از تسهیل کننده‌ها در افزایش فعالیت بدنی در مدارس است. چابنا و همکاران (۱۰) نشان داد که امکانات ورزشی و فضاهای سبز به افزایش فعالیت بدنی در بین دانش آموزان در قطر کمک می‌کند. باولز و همکاران (۷) نشان داد که تجربیات مثبت حاصل از اجرای مدارس پویا منجر به بهبود فعالیت بدنی دانش آموزان می‌شود و سه عامل فعال سازی، نوآوری و همکاری در اجرای مطلوب طرح مدارس پویا می‌توانند از مهم‌ترین عوامل موثر باشند.

عوامل فراسازمانی در اجرای طرح مدرسه پویا می‌توانند شامل عواملی نظیر تعامل و همکاری خانواده ها و انجمن اولیا و مربیان با مدیران مدرسه و دبیران تربیت بدنی باشد که می‌تواند اجرای برنامه های مدرسه پویا را تسهیل سازد. علاوه بر این، همکاری مربیان ماهر و حمایت پشتیبانان طرح مدرسه پویا می‌تواند در تسریع اجرای برنامه های مدرسه پویا موثر باشد. هم‌چنین، بهره‌گیری از امکان ورزشی برون مدرسه‌ای از جمله اماکن ورزشی شهرداری‌ها، دانشگاه‌ها، ادارات ورزش و جوانان و حتی تعامل و همکاری با بخش‌های خصوصی می‌تواند اجرای برنامه های مدرسه پویا را تسهیل سازد. در واقع عوامل مدیریتی بر تعامل و همکاری با سازمان‌های دیگر و بهره‌مندی حداکثری از پتانسیل‌های سایر سازمان‌ها تاکید دارد. یافته‌های دیگر این تحقیق نشان داد فرهنگ سازی از پیش ران های توسعه ورزش دانش

آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور است. در این راستا، آدبوسوی و همکاران (۹) نشان دادند که ابتکارات مدارس به عنوان یکی از تسهیل کننده‌ها در افزایش فعالیت بدنی در مدارس است. چابنا و همکاران (۱۰) نشان داد که امکانات ورزشی و فضاهای سبز به افزایش فعالیت بدنی در بین دانش آموزان در قطر کمک می‌کند. باولز و همکاران (۷) نشان دادند تجربیات مثبت حاصل از اجرای مدارس پویا منجر به بهبود فعالیت بدنی دانش آموزان می‌شود و سه عامل فعال سازی، نوآوری و همکاری می‌توانند از مهم‌ترین عوامل موثر باشند.

از عوامل فرهنگ سازی موثر بر اجرای طرح مدرسه پویا در ورزش مدارس ابتدایی از دیدگاه شرکت کنندگان هماهنگ بودن دبیران تربیت بدنی با مدیران مدرسه به عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل تسهیل‌ساز بود. هم‌چنین، دانش تخصصی معلمان تربیت بدنی و به روز بودن آن‌ها می‌تواند اجرای برنامه های مدرسه پویا را تسهیل سازد. افزون بر این، توسعه دانش والدین از موثر بودن ورزش برای دانش آموزان می‌تواند از عوامل درون سازمانی در اجرای برنامه های مدرسه پویا باشد. علاوه بر این، تعامل مناسب دانش آموزان با مدیران مدرسه و دبیران تربیت بدنی نیز می‌تواند اجرای برنامه های مدرسه پویا را تسهیل سازد. دیگر نتایج این تحقیق حاکی از آن بود که عوامل سخت افزاری پیش ران های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور است. در راستای یافته‌های پژوهش حاضر آدبوسوی و همکاران (۹) نشان دادند که ابتکارات مدارس به عنوان یکی از تسهیل کننده‌ها در افزایش فعالیت بدنی در مدارس است. چابنا و همکاران (۱۰) نشان داد که امکانات ورزشی و فضاهای سبز به افزایش فعالیت بدنی در بین دانش آموزان در قطر کمک می‌کند. باولز و همکاران (۷) نشان داد که

می‌رسد از دیدگاه شرکت کنندگان در این تحقیق یکی از مهم‌ترین عوامل و به عبارتی دیگر یکی از ارکان اصلی اجرای طرح مدرسه پویا تامین بودجه و هزینه‌ها چه در حوزه امکانات و تجهیزات ورزشی و چه در حوزه اجرای برنامه‌های ورزشی است که این امر بایستی توسط تیم مدیریتی در آموزش و پرورش انجام شود.

براساس یافته‌های این تحقیق پیشنهاد می‌شود، مدیران آموزش و پرورش با الگوبرداری از کشورهای توسعه یافته در حوزه ورزش مدارس نسبت به برطرف کردن نقاط ضعف طرح پویا اقدام نمایند. پیشنهاد می‌شود به منظور توسعه همکاری‌های فراسازمانی بین معاونت تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش با سایر سازمان‌های ورزشی طرح‌های مرتبط با ورزش دانش آموزی را با بهره‌گیری حداکثری از پتانسیل‌های آن‌ها برگزار کنند. پیشنهاد می‌شود به منظور دستیابی به اهداف تدوین شده در اسناد بالادستی طرح‌های ویژه تربیت بدنی و سلامت دانش آموزان در قالب طرح‌های ملی به صورت مستقل بودجه تخصیص داده شود. علاوه بر این، به محققان آتی پیشنهاد می‌شود با بکارگیری از الگوهای ارزشیابی از جمله الگوی ۳۰۶ درجه و کارت امتیاز بتوان به ارزشیابی طرح مدرسه پویا پردازند. هم‌چنین، با توجه به این که طرح مدرسه پویا در سایر مقاطع تحصیلی هم اجرا شده است لذا به بررسی و مقایسه اثربخشی این طرح در مقاطع مختلف پرداخته شود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان از تمامی مدیران شرکت کننده در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌نمایند.

تجربیات مثبت حاصل از اجرای مدارس پویا منجر به بهبود فعالیت بدنی دانش آموزان می‌شود و سه عامل فعال‌سازی، نوآوری و همکاری در اجرای مطلوب طرح مدارس پویا می‌توانند از مهم‌ترین عوامل موثر باشند.

از دیدگاه شرکت کنندگان در این تحقیق مناسب سازی امکانات و تجهیزات مدرسه می‌تواند اجرای برنامه‌های مدرسه پویا را تسهیل سازد. استانداردسازی تجهیزات زمین‌های ورزشی مدارس و هم‌چنین ایمن سازی تجهیزات ورزشی مدارس می‌تواند اجرای برنامه‌های مدرسه پویا را تسهیل سازد. افزون بر این، به نظر می‌رسد شاید یکی از مهم‌ترین عوامل موثر بر اجرای یک رویداد ورزشی تجهیزات و امکانات سخت افزاری ورزشی است که در صورت مهیا شدن و برخوردار بودن از استانداردهای لازم و هم‌چنین ایمن بودن آن‌ها می‌تواند اولاً اجرای آن رویدادی یا برنامه ورزشی را محقق سازد و از طرفی بر اثربخشی و بهبود کیفیت آن طرح کمک کند. یافته‌های دیگر حاکی از آن بود که عوامل سازمانی پیش ران‌های توسعه ورزش دانش آموزی در طرح مدرسه پویا در مدارس ابتدایی کشور است. در راستای یافته‌های پژوهش حاضر، نتایج تحقیق آدبوسوی و همکاران (۹) نشان دادند ابتکارات مدارس به عنوان یکی از تسهیل‌کننده‌ها در افزایش فعالیت بدنی در مدارس است. چابنا و همکاران (۱۰) نشان دادند امکانات ورزشی و فضاهای سبز به افزایش فعالیت بدنی کمک می‌کند. باولز و همکاران (۷) نشان داد که تجربیات مثبت حاصل از اجرای مدارس پویا منجر به بهبود فعالیت بدنی می‌شود و سه عامل فعال‌سازی، نوآوری و همکاری در اجرای مطلوب طرح مدارس پویا می‌توانند از مهم‌ترین عوامل موثر باشند. به نظر

منابع

1. [Duffey K, Barbosa A, Whiting S, Mendes R, Yordi Aguirre I, Tcymbal A, et al. Barriers and Facilitators of Physical Activity Participation in Adolescent Girls: A Systematic Review of Systematic Reviews. *Frontiers in Public Health*. 2021;9.](#)
2. [Bull FC, Al-Ansari SS, Biddle S, Borodulin K, Buman MP, Cardon G, et al. World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British journal of sports medicine*. 2020;54\(24\):1451-62.](#)
3. [Draper CE, Errington S, Omar S, Makhita S. The therapeutic benefits of sport in the rehabilitation of young sexual offenders: A qualitative evaluation of the Fight with Insight programme. *Psychology of Sport and Exercise*. 2013;14\(4\):519-30.](#)
4. [Yarcheski A, Mahon NE, Yarcheski TJ. Anger in early adolescent boys and girls with health manifestations. *Nursing research*. 2002;51\(4\):229-36.](#)
5. [Asefi AA, Amoozadeh Z. The Codification of Model of Significant Others Roles and Adolescence's Participation in Physical Activity and Sport. *Research on Educational Sport*. 2017;5\(13\):17-38. In Persian](#)
6. [Mehrabi g, eydi h, yazdani f. An investigation of Factors Influencing Creating Research Morale in Physical Education Students in Iran. *Sport Management Journal*. 2017;9\(1\): 85-98. In Persian](#)
7. [Bowles R, Chróinín DN, Murtagh E. Attaining the Active School Flag: How physical activity provision can be enhanced in Irish primary schools. *European Physical Education Review*. 2019;25\(1\):76-88.](#)
8. [Ardukhani, Mahmoud. Performance report of physical education in the 13th district of Tehran. *Development of Physical Education Education*. 2014;4\(15\):30-5.](#)
9. [Adebusoye B, Leonardi-Bee J, Phalkey R, Chattopadhyay K. Barriers and facilitators of physical activity among school attending adolescents in Lagos State, Nigeria: A qualitative study exploring views and experiences of decision-makers in secondary schools. *Health Science Reports*. 2023;6\(1\):e997.](#)
10. [Chaabna K, Mamtani R, Abraham A, Maisonneuve P, Lowenfels AB, Cheema S. Physical Activity and Its Barriers and Facilitators among University Students in Qatar: A Cross-Sectional Study. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19\(12\).](#)
11. [Infantes-Paniagua Á, Silva AF, Ramirez-Campillo R, Sarmiento H, González-Fernández FT, González-Víllora S, et al. Active school breaks and students' attention: A systematic review with meta-analysis. *Brain Sciences*. 2021;11\(6\):675.](#)
12. [Jung Y, Burson SL, Julien C, Bray DF, Castelli DM. Development of a school-based physical activity intervention using an integrated approach: project SMART. *Frontiers in Psychology*. 2021;3408.](#)
13. [Seljebotn PH, Skage I, Riskedal A, Olsen M, Kvalø SE, Dyrstad SM. Physically active academic lessons and effect on physical activity and aerobic fitness. *The Active School study: A cluster randomized controlled trial. Preventive medicine reports*. 2019;13:183-8.](#)
14. [Fornell C, Larcker DF. Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics. SAGE Publications Sage CA: Los Angeles, CA; 1981.](#)

[15. Magner N, Welker RB, Campbell TL. Testing a model of cognitive budgetary participation processes in a latent variable structural equations framework. Accounting and Business Research. 1996;27\(1\):41-50.](#)

[16. Ehrenberg AC, Haggblom M. Problem-based learning in clinical nursing education: Integrating theory and practice. Nurse Educ Pract, 2007, 7\(2\):67-74.](#)

[17. Etzkowitz H, Leydesdorff L. The dynamics of innovation: from national systems and mode 2 to a triplex of university - industry - government relations, Research Policy. 2000, \(29\): 109-123.](#)

[18. Gaengler P, De Vries J, Akota L, Balciuniene I, Berthold P, Gajewska M, et al. Student selection and the influence of their clinical and academic environment on learning. Eur J Dent Educ, 2002, 6\(3\):8-26.](#)

[19. Hiltz R. \(\). Collaborative learning in a virtual classroom: Highlights of findings. The ACM Digital library, 2004, 213-229.](#)

[20. Koka A, Hein, V. Perceptions of Teacher's Feedback and Learning Environment as Predictors of Intrinsic Motivation in Physical Education, Psychology of Sport and Exercise, 2003, \(4\): 333-346.](#)

